

Collect

HERFST 2002 | € 1,34

Rijke erfenis uit industrieel verleden

NIEUWE POSTZEGELS

150 Jaar postzegels in Nederland

Industrieel erfgoed

Provinciepostzegels

Op deze plaats was u gewend aan het voorwoord van Ruud de Jong. Nu is het moment dat ik het stokje van hem mag overnemen, zodat ik voortaan vanaf deze plek mijn enthousiasme voor de postzegel met u kan delen. Twee aspecten vind ik boeiend. Allereerst het werk van de ontwerpers. Het is een uitdaging om voor een kleine oppervlakte een verrassend ontwerp te bedenken. Ten tweede is het zo dat je je via postzegels als vanzelf in onverwachte onderwerpen verdiept. Zo vindt u op pagina 12 en 13 een interessant artikel over het rijke industrieel erfgoed van ons land. Ook is er een terugblik op het succesvolle postzegelevenement AMPHILEX 2002. En we kijken vooruit: op pagina 6 en 7 richten we onze blik op de toekomst van de Nederlandse postzegel. Het blijkt dat dit honderdvijftig jaar oude voorwerp volop mogelijkheden heeft. Er gebeurt veel en daarom voelt het goed voor zo'n dynamische bedrijfstak te werken. Veel plezier met deze nieuwe Collect!

Roy Rempe

Roy Rempe,
Directeur Marketing & Communicatie

Cover: machinekamer met stoomkrachtaandrijving voor de acht waterpompen buiten het Cruquius-gemaal.

AMPHILEX 2002 <i>Een geslaagd feest in de Amsterdamse RAI</i>	4
De toekomst van de postzegel <i>Verzamelen blijft leuk!</i>	6
Nieuwe postzegeluitgiften	8
Het industriële verleden van Nederland <i>Een herwaardering van ons erfgoed</i>	12
Column Boudewijn Büch	14
Actueel <i>Het laatste nieuws van de Collect Club</i>	14
Puzzel	16
Servicepagina	19
Abonnementen	20
Shop-pagina's	22
Assortimentsoverzicht	32
Collection <i>Twee nieuwe Themaboeken met korting</i>	36

C O L O F O N

Collect® nr. 33/herfst 2002 is een uitgave van Koninklijke TPG Post BV. | Redactie Collect, Kamer 1143, Postbus 30250, 2500 GG, Den Haag. | Adreswijzigingen, bestellingen en abonnementen: TPG Post, Collect Club, Postbus 30051, 9700 RN, Groningen. Telefoon: (050) 586 12 34. Fax: (050) 586 31 11. | Uitgever: ©Koninklijke TPG Post BV. | Redactie en productie: Media Partners, Stroombaan 4, 1181 VX, Amstelveen. | Vormgeving: Van Santen Design. | Fotografie en illustratie: ANP, Anthony Donner, Harry Cock/Hollandse Hoogte, Rob Metsers & Edith van Putten (coverfoto), NAM, P&I, Paul Paris, Studio Schraauwers. | Alle aanbiedingen gelden zolang de voorraad strekt. De producent heeft ernaar gestreefd de auteursrechten van de illustraties volgens de wettelijke bepalingen te regelen. Wie meent nog zekere rechten te kunnen doen gelden, wordt verzocht zich tot de producent te wenden. | Collect wordt kosteloos toegezonden aan leden van de Collect Club van Koninklijke TPG Post BV. | Losse verkoopprijs: € 1,34 | ISSN 1381-0561.

AMPHILEX 2002

Terugblik

Ter ere van het 150-jarig bestaan van de postzegel in Nederland werd van 30 augustus tot 3 september de internationale postzegelbeurs AMPHILEX 2002 gehouden. Een enorm succes, zo'n 50.000 bezoekers vonden hun weg naar de RAI in Amsterdam.

H.K.H. Prinses Margriet en Ruud de Jong (voorzitter van de stuurgroep AMPHILEX 2002) wachten in spanning af tot het postzegelvelletje 150 jaar postzegels in Nederland wordt onthuld.

Presentatie postzegelvel

Ter gelegenheid van het 150-jarig bestaan van de Nederlandse postzegel heeft TPG Post in drie opeenvolgende jaren speciale postzegelvelletjes uitgegeven. De officiële presentatie van het postzegelvelletje van 2002 was op de beurs tevens de openingshandeling. Na alle plechtigheden was er een rondleiding. Prinses Margriet was erg enthousiast over alles wat er op de postzegelbeurs te zien was, waardoor haar bezoek veel langer was dan gepland.

Prinses Margriet bewondert het zojuist gepresenteerde postzegelvelletje.

Prinses Margriet neemt het eerste exemplaar van het boek 'Port betaald' in ontvangst

Welkomstwoord door de heer Ph. Dobbenberg, directielid TPG Post.

Openingsceremonie

Na een druk op de knop waarmee het postzegelvelletje 150 jaar postzegels in Nederland onthuld werd door eregaste H.K.H. prinses Margriet, ging AMPHILEX 2002 officieel van start. Na deze spectaculaire openingsceremonie was de beursvloer geopend. Prinses Margriet kreeg ook het eerste exemplaar van 'Port betaald' in handen, een boek over de cultuurgeschiedenis van de eerste Nederlandse postzegel.

De stands van TPG Post waren gehuisvest in Oudhollandse grachtenhuisjes.

Impressie van de drie hallen tijdens AMPHILEX 2002

De blauwe Mauritius, één van de publiekstrekkers in de Kaderhal.

Veel activiteiten voor kinderen in de Evenementenhal, zoals schilderen op de grootste postzegel ter wereld.

Halsbrekende toeren met een vergroting van een provinciepostzegelvelletje.

Enthousiaste filatelisten staan in de rij om het 'dertiende velletje' te bemachtigen.

Presentatie provincievelletje

TPG Post heeft dit jaar voor iedere provincie een bijzonder velletje postzegels uitgebracht. De postzegelpromotietruck bezocht alle provincies voor de verkoop van deze nieuwe zegels. Op AMPHILEX 2002 werd de serie afgesloten met de uitgifte van het 'dertiende velletje'. Vier tui melende acrobaten presenteerden dit postzegelvelletje, waarop alle provinciepostzegels staan afgebeeld.

150 Jaar Postzegels in Nederland

Uitgifte 2000 - Het eerste postzegelvelletje uit de serie: de droogmaking van de Beemstermeer door Leeghwater.

Uitgifte 2001 - Terugblik op de voormalige overzeese gebieden van het Koninkrijk der Nederlanden.

Uitgifte 2002 - De laatste nieuwe uitgifte is gebaseerd op het vierhonderdjarige bestaan van de Verenigde Oost-Indische Compagnie.

Een zonnige toekomst

De Nederlandse postzegel viert dit jaar haar honderdvijftigjarige bestaan. Echter, het zijn roerige tijden voor de postzegel en de filatelie: zaken als e-mail, sms, digitale postzegels en een brievenbus op internet dreigen de postzegel op een zijspoor te zetten. Blijft het stukje papier met zijn eigen verhaal de komende decennia bestaan of verdwijnt het van de kaart? Drie kenners blikken vooruit.

“**D**e postzegel van nu is feitelijk nog dezelfde als de allereerste postzegel, die in 1840 in Engeland werd gebruikt: een vierkant papieren tje met een afbeelding aan de voorzijde en een gomlaagje aan de achterkant”, concludeert Cees Janssen, (inter)nationaal jurylid en specialist op het gebied van de jeugdfilatelie. “Hoewel de zelfklevende postzegel inmiddels haar intrede heeft gedaan, blijft het principe hetzelfde. Zelfs de wijze van gebruik en de stempeling is nagenoeg ongewijzigd gebleven.”

De digitale postzegel

Wél anders is de rol van de postzegel in het postverkeer: deze wordt gaandeweg kleiner doordat er andere manieren van postverzending komen. “E-mail is daar een voorbeeld van,” vertelt Daphne Andriessse, mediavoornlichter bij TPG, “maar ook ontwikkelingen als Easy Stamp. Met deze digitale postzegel kunnen kleinere bedrijven, en op termijn wellicht iedereen, met een pc en printer een envelop of etiket frankeren. Ook Privver is een modern alternatief voor de fysieke post. Via deze persoonlijke brievenbus op internet kunnen consumenten en bedrijven belangrijke post digitaal ontvangen en verwerken.”

“Op dit moment wordt nog maar een beperkt deel van alle post gefrankeerd met een postzegel”, vertelt Ties Koek. Hij is voorzitter van de Nederlandse Bond van Filatelisten-Verenigingen (NBFV). De drie kenners zien de toekomst van de postzegel echter wel rooskleurig in. “Met de komst van de frankeermachine en de ‘port betaald’-stempel dacht iedereen dat de postzegel ten dode was opgeschreven. Ook bij de opmars van de fax was dat idee gangbaar. Het tegendeel is inmiddels gebleken.”

Mooie plaatjes

Ruim een miljoen mensen in Nederland verzamelt postzegels. “De belangstelling voor filatelie is altijd in beweging”, schetst Koek. “Het verzamelen begint meestal breed en spitst zich dan meer toe op thema’s; daar vinden verzamelaars op termijn verdieping in. Zelf heb ik daarnaast veel plezier in het maken van albumbladen op de pc. De combinatie maakt het voor mij en veel andere mensen tot een interessante bezigheid.”

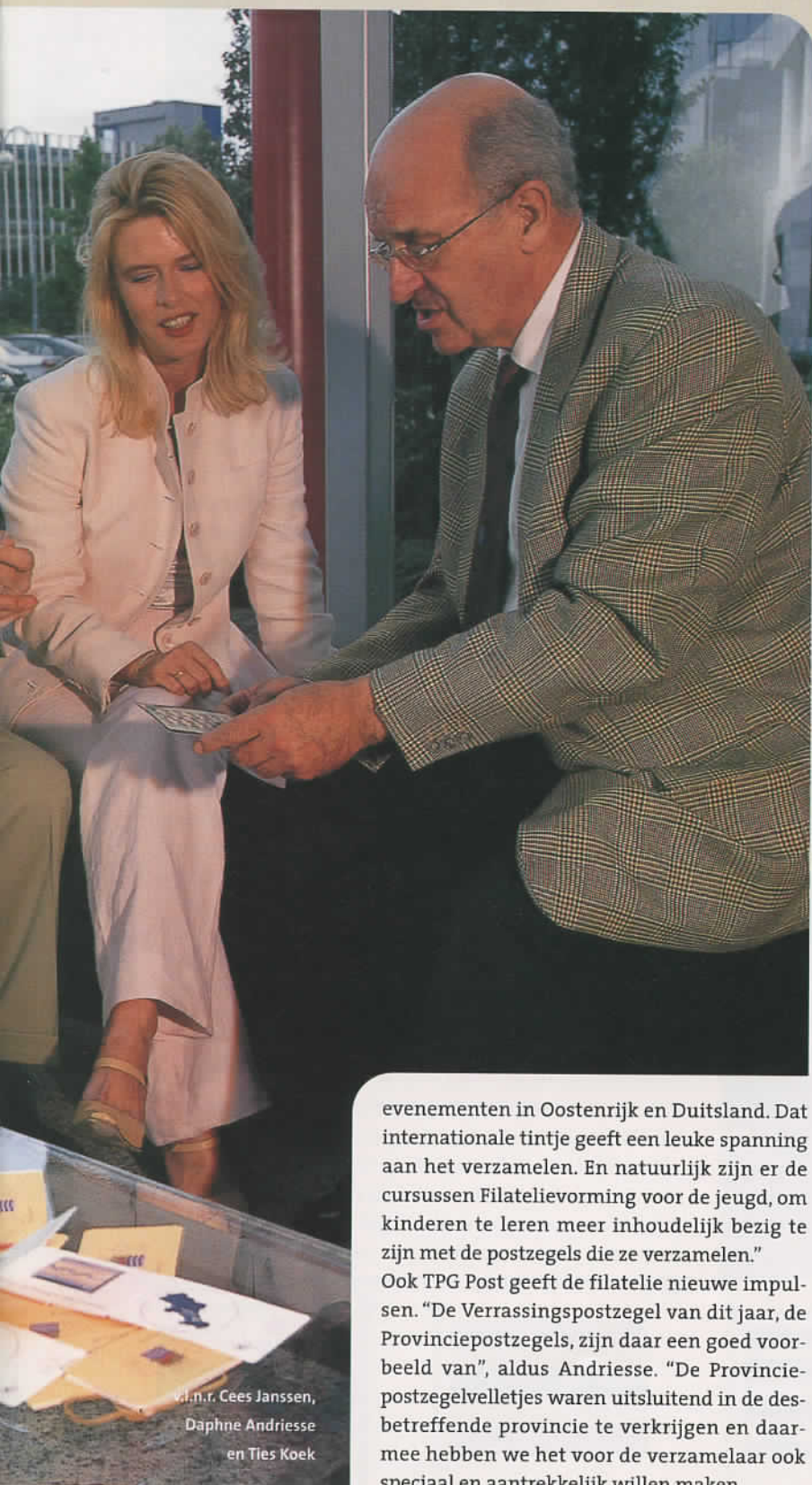
Onder de jeugd is de interesse voor de filatelie tanende. Volgens Janssen heeft dat niets met deze tijd te maken. “De jeugd verzamelt een relatief korte periode, meestal van acht tot tien, tot hooguit elf jaar. Dan stoppen kinderen er mee omdat ze belangstelling krijgen voor andere zaken. Het verloop is dus altijd groot geweest. Vaak beginnen kinderen te verzamelen omdat ze de plaatjes mooi vinden of omdat er dieren op staan. Pas later, bijvoorbeeld als ze zich aansluiten bij een clubje, zien ze welke geweldige mogelijkheden er zijn: ze ontdekken dat er achter elke postzegel een heel verhaal schuilgaat. Helaas is het moeilijk om goede jeugdleiders te vinden die de kinderen daarin kunnen begeleiden. Wat misschien ook niet meewerkt, is dat je postzegels verzamelen in je eentje doet én dat het imago nog steeds bezijden de waarheid is: muf, suf en stoffig.”

Nieuwe impulsen

“De jeugd heeft de toekomst, dus doen we er veel aan hen te stimuleren”, voegt Koek toe. “In 2004 bijvoorbeeld, dan bestaat JeugdFilatelie Nederland vijftig jaar. Om dat te vieren, organiseren we een enorm evenement in het Autotron. Dat zou de jeugdfilatelie een impuls kunnen geven. Verder zetten we ons met diverse bonden in de Duitssprekende landen in voor

st voor de postzegel

Van links: Cees Janssen,
Daphne Andriess
en Ties Koek

evenementen in Oostenrijk en Duitsland. Dat internationale tintje geeft een leuke spanning aan het verzamelen. En natuurlijk zijn er de cursussen Filatelievorming voor de jeugd, om kinderen te leren meer inhoudelijk bezig te zijn met de postzegels die ze verzamelen." Ook TPG Post geeft de filatelie nieuwe impulsen. "De Verrassingspostzegel van dit jaar, de Provinciepostzegels, zijn daar een goed voorbeeld van", aldus Andriess. "De Provinciepostzegelvelletjes waren uitsluitend in de desbetreffende provincie te verkrijgen en daarmee hebben we het voor de verzamelaar ook speciaal en aantrekkelijk willen maken.

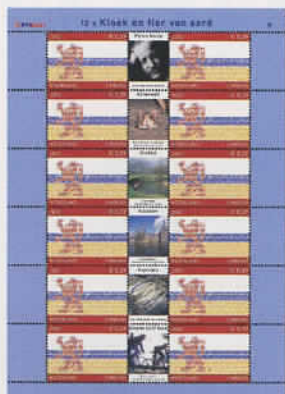
De filatelisten kregen een persoonlijke uitnodiging om de Promotietruck te bezoeken. Voor de allereersten waren er zelfs door de Commissaris van de Koningin gesigneerde exemplaren. Deze actie werd door velen zeer gewaardeerd. De verkoop ging trouwens uitzonderlijk snel: de voorraad postzegels van de Collect Club in Groningen was na drie dagen al bijna voor de helft uitverkocht!"

Thema en ontwerp

"Bij het samenstellen van het uitgifteprogramma van TPG Post trachten we voor elke doelgroep iets aansprekends te ontwikkelen", aldus Andriess. "We kiezen onderwerpen die aansluiten op wat er leeft in Nederland, in maatschappelijke maar zeker ook in culturele zin. Zeer recent verschenen bijvoorbeeld de Efteling-postzegels en de geurende Zomerzegels, gewijd aan de Floriade. En sinds zes jaar zijn er de Verrassingspostzegels, elk met een speciaal thema en een bijzonder ontwerp." Eerder verschenen al de Kraspostzegel (1997), de Creatiefpostzegel (1998) de I Love Stamps-postzegel (1999), de Doe Maar-postzegel (2000) en de Zilveren postzegel (2001). "Verder hebben we nog de Partijpostzegel, om grotere partijen post toch met een zegel te frankeren. Gelukkig zijn er nog zoveel onderwerpen te bedenken die geschikt zijn voor een postzegel!"

Kunst in het klein

Een belangrijk element blijft dat de postzegel een interessant, vaak grafisch hoogstaand kunststukje met een oppervlakte van slechts enkele centimeters is. Elke postzegel is daarnaast ook het visitekaartje van een land: het vertelt iets over een historisch hoogtepunt, een feestelijk moment of een verrassend thema. De postzegel versterkt de boodschap van de brief of het kaartje, denk aan de geboorte- of huwelijkspostzegel. "Het onderwerp van de postzegel kan een zekere meerwaarde geven aan het poststuk, of soms gewoon een versiering zijn. Post wordt veel persoonlijker door de postzegel die de afzender ervoor heeft uitgekozen. Veel mensen zien daar de waarde van in. Bovendien zit het verzamelen de mensen in het bloed. De postzegel blijft dus ongetwijfeld nog heel lang 'plakken'!" ●

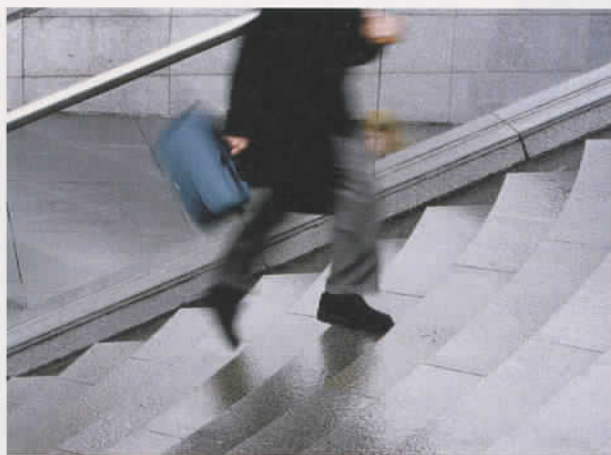

Zakelijke postzegels

1 juli 2002

TPG Post geeft ook voor de zakelijke markt regelmatig nieuwe postzegels uit. Groot verschil met alle andere uitgiften is de neutrale opzet waardoor ze op een envelop niet domineren. Dat is van belang omdat op zakelijke enveloppen ook vaak het logo van bedrijven staat. Dat logo moet opvallen, terwijl de postzegel puur functioneel is en bescheiden op de achtergrond blijft.

'Ontwerp een functionele postzegel die, ook na veelvuldig gebruik, niet mag gaan vervelen', was de opdracht van TPG Post aan de graficus Herman van Bostelen. Hij heeft daarom gekozen voor een abstract patroon van groene en blauwe cirkels op de achtergrond. Alle elementen die op een postzegel voor moeten komen, zijn op een bijzondere wijze gebruikt. Het euroteken en de nul zijn opvallend onder elkaar geplaatst. De komma na de nul heeft een strategische positie zodat het jaartal en het woord 'Nederland' erdoor gescheiden worden.

Sinds de invoering van de euro is er één keer eerder een uitgifte van Zakelijke postzegels geweest. Net als toen zijn ze er ook nu weer in twee waarden, namelijk €0,39 en €0,78.

Provinciepostzegel Limburg

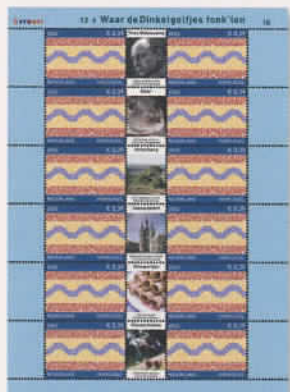
2 juli 2002

Limburg is de negende van de twaalf provincies waaraan een postzegeluitgifte wordt gewijd.

Ook dit ontwerp is gebaseerd op de provincievlag en een fragment uit het officiële provincievolkslied. Veel Nederlanders kennen wel enkele regels van het populaire Limburgse lied 'Waar in 't bronsgroen eikenhout'. Het is geschreven door de onderwijzer Gerard Krekelberg (1864-1937) en de bronsgroene bomen bij zijn geboortedorp Neeritter vormden de inspiratiebron.

Op één van de zes sluitzegels staat Pierre Kemp. Hij is de dichter uit Maastricht die in 1959 de Staatsprijs voor Letterkunde, de P.C. Hooftprijs, kreeg. Er zijn nog vijf andere Limburgse aspecten op de sluitzegels te vinden: asperges, de korenwolf, het Geuldal, Kasteel Hoensbroek en de Amstel Gold Race. Dit laatste is de naam van het enige Nederlandse wielerevenement dat zich tot de 'Klassiekers' mag rekenen. Jaarlijks komt het peloton van wielersprofs naar Limburg voor deze zware wedstrijd van meer dan tweehonderd kilometer over de heuvels tussen Heerlen en Maastricht.

Provinciepostzegel Overijssel

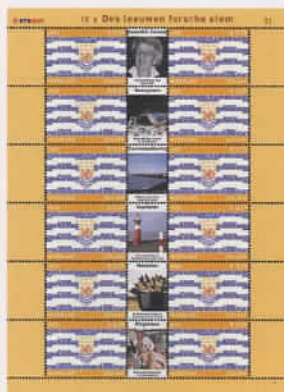
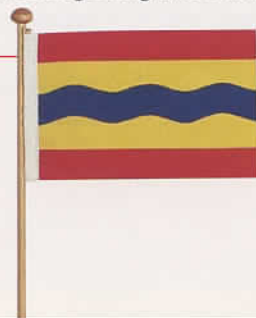
16 juli 2002

Door de Overijsselse vlag loopt een golvende blauwe baan als symbool voor de rivier de IJssel waaraan de provincie haar naam te danken heeft. Vroeger was het land ten westen van de IJssel van de graaf van Holland. In zijn vlag en wapen waren geel en rood de hoofdkleuren. Overijssel is lang in handen geweest van de graven van Holland en dat verklaart de geel-rode banen in de huidige vlag.

In de geschiedenis heeft de IJssel steeds weer een belangrijke rol gespeeld. Nu overbruggen we moeiteloos de rivier, maar vroeger vormde de kronkelende, brede IJssel een natuurlijke barrière. Soms bleef de vijand daardoor op afstand, maar soms ook hield het deze streek juist extra lang in de greep van een vijandige macht. Zoals bijvoorbeeld tijdens de Tachtigjarige Oorlog toen de Spaanse troepen het veroverde gebied gemakkelijk konden behouden omdat het Leger van de Unie van Utrecht er niet in slaagde over de IJssel te komen.

Tegenwoordig heeft Overijssel van dit isolement geen last meer en weten velen de provincie te vinden om een van de vele modeltuinen te bekijken, of om een bezoek te brengen aan een Hanzestad aan de IJssel, zoals Kampen, Zwolle, Hasselt of Deventer. Wie door het centrum van deze oude handelssteden wandelt, ziet nog overal de sporen van een rijk, historisch verleden.

Vanwege een fout in het bijschrift op een van de sluitzegels van het Provinciepostzegelvelletje Overijssel heeft TPG Post besloten dit postzegelvelletje te herdrukken. Deze herdruk is op 23 augustus 2002 verschenen. De officiële uitgiftedatum blijft echter 16 juli 2002 omdat de Eerstedagenveloppen, de Provincie-enveloppen en de Collect Cards, allen voorzien van de postzegel, wel verkrijgbaar waren.

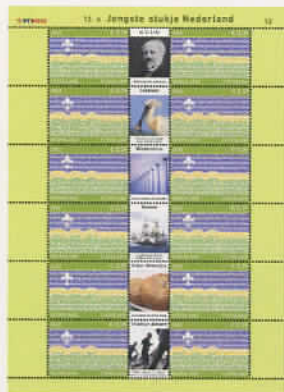
Provinciepostzegel Zeeland

30 juli 2002

Na afloop van de officiële presentatie van het Provinciepostzegelvelletje Zeeland aan de Zeeuwse Commissaris van de Koningin Van Gelder, heeft zijn echtgenote de postzegel van heel dichtbij bestudeerd. Ze zag dat de eerste zin van het provincievolslied in andere woorden op de postzegel terecht is gekomen: de beginzin 'Ik worstel moedig en ontzwem' is op de postzegel gekomen als 'Ik word moedig en ontzwem'. Twee dagen later is de fout ook door andere verzamelaars ontdekt en is het officieel bekend gemaakt in diverse nieuwsuitzendingen. TPG Post heeft haar welgemeende excuses aangeboden voor dit schoolvoorbeeld van een fout. Heel toepasselijk stond maandag in de Provinciale Zeeuwse Courant paginagroot zeventien keer de strafregel 'Ik worstel moedig en ontzwem' geschreven.

De Zeeuwse wapenspreuk 'Luctor et Emergo' (Ik worstel en kom boven) is niet, zoals gebruikelijk bij de andere provincies, samen met het provinciewapen op de provincievlag overgenomen. Wel is het motto verwerkt in de openingszin van het provincievolslied. De spreuk stamt uit 1585 en refereert aan de oorlog tegen de Spanjaarden en niet aan de strijd tegen het water, wat velen denken. Deze veel recentere strijd is inmiddels gestreden en de befaamde Deltawerken zijn het tastbare resultaat. Maar Zeeland is meer dan de provincie van zee en dijken. Het is ook de provincie van een van de populairste popgroepen van ons land, Bløf. Deze groep zingt niet in het Zeeuws, maar aan de titels van succesnummers als 'Dansen aan zee' en 'Terug naar de kust' is af te lezen dat de binding met de Zeeuwse eilanden groot is. Overigens zijn er meer bekende liedjes en verhalen geschreven die zich afspelen in Zeeland, zoals de dertiende-eeuwse dierenfabel 'Van den vos Reynaerde'.

Provinciepostzegel Flevoland

13 augustus 2002

De provincie Flevoland bestaat pas sinds 1 januari 1986. Rond die datum werden ook de vlag, het wapen en het volkslied ontwikkeld. De vlag, waarop het ontwerp van de postzegel is gebaseerd, symboliseert de overwinning op het water. De blauwe baan staat voor het IJsselmeer of, zo u wilt, de Zuiderzee. De gele baan verbeeldt akkerbouw, eindeloze velden met goudgeel graan en bloeiend koolzaad. In het groen zijn de bossen en het landschap van deze jonge provincie terug te vinden. Bovendien staat er een lelie in de vlag. Deze bloem is ontleend aan het familiewapen van Cornelis Lely, naar wie de hoofdstad van Flevoland genoemd werd. Deze wereldberoemde ingenieur was de grondlegger van het grootse Zuiderzeeproject. Twee jaar na de watersnoodramp van 1916 werd de 'Wet tot afsluiting en droogmaking van de Zuiderzee' aangenomen en in 1932 was de Afsluitdijk gereed. In het relatief rustige IJsselmeer kreeg de provincie Flevoland langzaam maar zeker vorm.

Inmiddels wonen er bijna 350.000 mensen in de provincie, voornamelijk in de woonkernen Almere, Lelystad, Dronten, Zeewolde en Urk. Overigens herbergt deze provincie ook een van de belangrijkste natuurgebieden van West-Europa: de

Oostvaardersplassen.

Ruim dertig jaar geleden was hier, tussen Almere en Lelystad, een industriegebied gepland, maar door tegenvallende economische groei lag de grond lange tijd braak. Zo ontwikkelde zich op natuurlijke wijze een enorm moerasgebied waar roofvogels, edelherten, vossen, paarden, lepelaars, oerrunderen, bevers, en tienduizenden ganzen overwinteren of zelfs het hele jaar door leven.

Twaalf Provincies

30 augustus 2002

Dit jaar verscheen de Verrassingspostzegel als serie: elke twee weken gaf TPG Post een nieuw postzegelvelletje uit dat gewijd was aan één van de twaalf Nederlandse provincies. Als afsluiting van de reeks werd tijdens AMPHILEX 2002 het dertiende Verrassingspostzegelvelletje gepresenteerd.

In dit postzegelvelletje zijn alle twaalf Provinciepostzegels éénmaal opgenomen en dus geeft het een beeld van alle provincievlaggen en provincievolsliederen van Nederland. "We hebben gezocht naar sprekende kleuren en die vonden we in de vlaggen", vertelt ontwerper Hans Meiboom. "Het velletje heeft zo een vrolijke sfeer, zoals ook folklore, lekkere streekgerechten en markante persoonlijkheden positieve symbolen zijn!"

Van elke provincie is ook één sluitzegel opgenomen: Friese doorlopers, de Drent Jan Pelleboer, IJsselmeerpaling uit Noord-Holland, de Nijmeegse Vierdaagse (Gelderland), het Noord-Brabantse Dommeldal, een zehond uit Groningen, Zuid-Hollands Delfts blauw, de Vecht (Utrecht), Limburgse asperges, Klootschieten in Overijssel, de Zeeuwse Annie M.G. Schmidt en een lepelaar uit Flevoland. Zo geven de twaalf sluitzegels een mooi beeld van wat ons land te bieden heeft. Dit laatste Provinciepostzegelvelletje is in elke provincie te verkrijgen en is uitgegeven in een hogere oplage: 900.000 stuks. De aparte Provinciepostzegelvelletjes verschenen in een beperkte oplage en waren alleen te koop in de desbetreffende provincie. Met de afsluitende dertiende uitgifte is nu iedereen in de gelegenheid de provincievlaggen aan zijn of haar collectie toe te voegen.

150 Jaar Postzegels in Nederland

30 augustus 2002

Precies honderdvijftig jaar geleden, in 1852, werd in Nederland de eerste officiële postzegel gebruikt. Ter gelegenheid daarvan heeft TPG Post een serie van drie unieke postzegelvelletjes uitgegeven. Op de openingsdag van AMPHILEX 2002 werd het laatste postzegelvelletje gepresenteerd en aangeboden aan H.K.H. prinses Margriet.

In oktober 2000 kwam nummer één uit de reeks '150 Jaar Postzegels in Nederland' uit. De droogmaking van het Beemstermeer door Leeghwater was het thema.

Een jaar later stond de oprichting van het Koninklijk Instituut voor Taal-, Land- en Volkenkunde (in 1851) centraal op het tweede historische postzegelvelletje.

In 2002 heeft nummer drie het vierhonderdjarig bestaan van de Verenigde Oostindische Compagnie (VOC) als thema. In de zeventiende en achttiende eeuw was dit de grootste handelsonderneming ter wereld. Een vloot van meer dan honderd schepen onderhield een bloeiende handelsrelatie met Azië. Ook speelde de VOC een belangrijke rol bij het postvervoer. De beroemde VOC-stempels die op brieven stonden afgedrukt, werden afgegeven op de VOC-kamers in Amsterdam, Delft,

Enkhuizen, Hoorn, Middelburg en Rotterdam.

De ontwerpers Pieter Brattinga en Eric Copenhagen hebben de complete serie uitgevoerd. In hun laatste ontwerp ligt het accent op drie Nederlandse postzegels uit 1852. Daarnaast zijn er drie schepen uit de vloot van de VOC afgebeeld, afkomstig van de prent 'De Neederlandse Oost-Indische Retoeer-Vloot' uit 1760.

Industrieel erfgoed

24 september 2002

Dit jaar staat het industrieel erfgoed van Nederland in de belangstelling omdat honderdvijftig jaar geleden de Haarlemmermeer werd drooggelegd door drie stoomgemalen, waaronder de Cruquius. Bovendien viert de Unie van Waterschappen in 2002 haar vijfenzeventigste verjaardag. Redenen genoeg voor een postzegelvelletje met tien bijzondere industriële objecten. Onze industriële geschiedenis is onverbreekelijk met het water verbonden en ontwerper Piet Gerards heeft dit verbeeld met het stoomgemaal Cruquius, de Tilburgse waterzuiveringsinstallatie (1927) en de botterwerf Spakenburg uit 1696. Deze scheepswerf, waar vóór de afsluiting van de Zuiderzee houten schepen werden gebouwd, is sinds enkele jaren weer in gebruik.

Nog altijd in gebruik is de windmotor in Weidum uit 1920. Uit dezelfde periode stamt de bierbrouwerij in Breda, waar dagelijks rondleidingen worden gegeven en nog steeds bier wordt gebrouwen. Ook de steenfabriek in Zevenaar (1925) is te bezichtigen en doet nu dienst als museum en centrum voor de grofceramische industrie.

Buiten bedrijf zijn de kalkovens in Dedemsvaart, waar in de vorige eeuw kalk werd gebrand, de mijnschacht in Heerlen (1898), de zoutboortoren in Hengelo (1918) en de jaknikker uit Schoonebeek (1947).

Piet Gerards laat op de postzegels heden en verleden over elkaar heen schuiven met twee vlakken: de zwart-wit foto toont het historisch object, het kleurvlak vertelt in de begeleidende tekst over het huidige gebruik ervan. Zo krijgt ons verleden een waardige plek in het hier en nu.

NOG TE VERWACHTEN

Dit jaar staan de volgende uitgaven op het programma:

5 november
Kinderpostzegels

26 november
Decemberzegels
Bijplakzegels

In het volgende nummer van Collect komen deze uitgaven uitgebreid aan de orde.

Sporen van een

De waardering voor ons industrieel erfgoed is de laatste jaren sterk toegenomen. Oude fabrieken komen op de monumentenlijst, gemalen en jaknikkers gelden als toeristische attracties en lege pakhuizen en graansilo's worden omgebouwd tot woningen of kantoren. De uitgifte van het postzegelvelletje Industrieel erfgoed onderstreept de waardering voor deze boeiende sporen van het industrieel verleden van Nederland.

Dat we zuinig moeten zijn op middeleeuwse kastelen en kerken, daar is iedereen het over eens. Maar over oude fabriekspanden, leegstaande mijnschachten en voormalige boortorens werd een jaar of tien geleden nog heel anders gedacht. Ze golden als lelijke obstakels, die herinnerden aan een verleden waarin arbeiders werden uitgebuit en fabrikanten het met het milieu niet zo nauw namen. Dat tijdperk konden we maar beter zo snel mogelijk vergeten. "Tot in de jaren negentig was er weinig waardering voor ons industrieel erfgoed", zegt Henk Weevers, beheerder van het Centrum voor Industrieel en Mobiel Erfgoed. "Er zijn dan ook heel wat monumentale fabriekspanden en andere industriële objecten tegen de vlakte gegaan om plaats te maken voor moderne woningen en kantoren."

Een nieuw leven

Inmiddels is het met de waardering voor het industrieel erfgoed heel wat beter gesteld. De gebouwen, machines en installaties die getuigen van onze economische geschiedenis, kunnen nu wél rekenen op de bescherming van overheid en particuliere organisaties. Gemalen en sluisen van vroeger zijn opgenomen in toeristische wandel- en fietsroutes. En in plaats van te worden afgebroken, krijgen oude brouwerijen, fabrieken en graansilo's een nieuw leven als museum, appartementencomplex of kantoorpand.

"Ook wetenschappelijk gezien zijn de gebouwen en objecten van groot belang gebleken", stelt Weevers. "Het proces van industrialisatie maakt een wezenlijk onderdeel uit van onze cultuurgeschiedenis. En daar zijn we nog lang niet op uitgestudeerd." Met de aanleg van nieuwe spoor- en waterwegen

rijk verleden

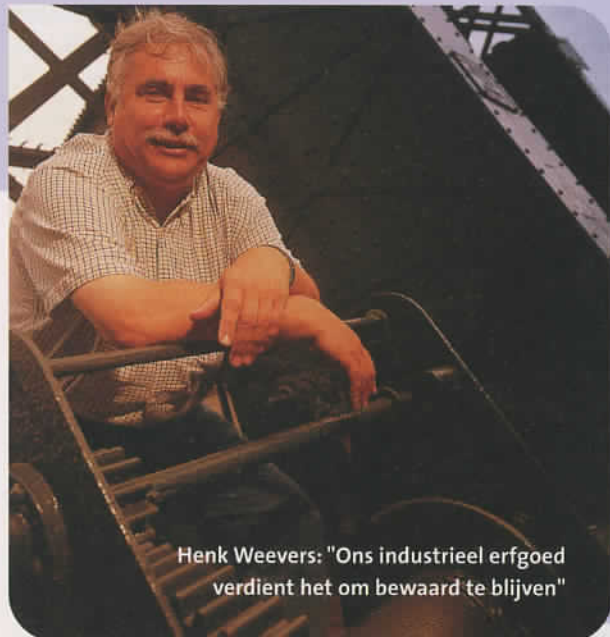
Industrieel erfgoed op weg naar nieuwe toekomst

en de opkomst van de grootschalige industrie begon vanaf de tweede helft van de negentiende eeuw voor Nederland de industrialisatie. Het proces was onomkeerbaar en drukte een onuitwisbaar stempel op steden en het omringende landschap. De Twentse textielnijverheid, de schoenenindustrie in Noord-Brabant en de mijnbouw in Limburg zijn daar voorbeelden van. Nog steeds is de invloed te zien van de industrie die toentertijd haar snelle opmars beleefde.

Nostalgie

In de loop van de twintigste eeuw kwam de ommekeer. De kleine industrie verdween uit de stadscentra om wonen en werken te scheiden; de concurrentieslag met landen waar de lonen lager waren, werd verloren; steeds modernere technieken deden hun intrede. Dit soort ontwikkelingen deden de werkwijze en het uiterlijk van hele bedrijfstakken veranderen. Voor sommige gebouwen betekende dit ook het einde van de oorspronkelijke functie. Verval en sloop dreigde...

Wat dreigt te verdwijnen, wekt nostalgie op. Vanaf de jaren zeventig begonnen diverse verenigingen zich in te zetten voor behoud en documentatie van het industrieel erfgoed. Ook de overheid toonde belangstelling voor de erfenissen uit het tijdperk van de oude industrie. Zo liet de Rijksdienst voor Monumentenzorg begin jaren negentig alle gebouwen uit de jaren 1850-1940 inventariseren, inclusief de industriële erfschatten uit die periode. Het grootste gedeelte van de circa 10.000 industriële gebouwen en objecten die tot het erfgoed worden gerekend, is nu gedocumenteerd en zo'n zeshonderd daarvan zijn tot monument uitgeroepen.

Henk Weevers: "Ons industrieel erfgoed verdient het om bewaard te blijven"

Zelfs computers

Het industrieel erfgoed krijgt ondertussen volop erkenning, maar daarmee zit het werk er voor Weevers nog niet op. "We moeten zorgvuldig blijven omspringen met de materiële erfenis van ons economisch verleden", waarschuwt hij. "Als we niet opletten, zullen allerlei gebouwen en objecten die nu nog heel vertrouwd zijn, binnen de kortste keren verdwijnen. Neem bijvoorbeeld de computer. De ontwikkelingen op dat gebied gaan zo snel dat er nog maar weinig oude DOS-pc's over zijn, laat staan dat je nog mensen vindt die met zo'n apparaat overweg kunnen. Ook dat hoort tot ons erfgoed en verdient het om gedocumenteerd en bewaard te worden."

De groeiende belangstelling voor zijn vakgebied ziet Weevers als een steun voor de vele vrijwilligers en professionals die zich om het erfgoed bekommeren. Hij vindt het daarom ook bijzonder leuk dat er nu een postzegelvelletje aan dit thema is gewijd. Aanleiding voor de uitgifte is het feit dat honderdvijftig jaar geleden de Haarlemmermeer is drooggelegd. Het stoomgemaal de Cruquius, dat daarbij werd gebruikt, is op een van de postzegels afgebeeld. Maar ook de andere gebouwen en objecten op de postzegels zijn het bezichtigen zeker waard, zegt Weevers, die zelf bij de selectie betrokken was. "De gekozen objecten tekenen zich vrijwel allemaal markant in het landschap af. Dat laat duidelijk zien hoe het industrieel erfgoed deel uitmaakt van onze dagelijkse leefomgeving." ●

Het Centrum voor Industrieel en Mobiel Erfgoed in Amsterdam is het aanspreekpunt op het gebied van het industrieel verleden van Nederland. Het is toegankelijk voor iedereen die meer wil weten over werken en leven in het voorbije industriële tijdperk. Informatie: (020) 320 17 09 of info@cime.nl.

Pleidooi voor de postzegel

Onze nationale post liet onlangs weten dat er minder brieven verzonden worden, dus minder postzegels verkocht zijn. En dat heeft natuurlijk allemaal te maken met e-mail en sms-berichten. Ik heb helemaal niks tegen die twee nieuwe communicatiemiddelen, maar als ik zie wat ik aan dergelijke berichten ontvang, ben ik niet bepaald blij met het proza-niveau van deze elektronische post. Maar goed: ook daar zal ik mee moeten leren leven, want er is een andere generatie aan

de macht. Ook is er een nieuwe manier van communiceren ontstaan (veel afkortingen, geen klassieke grammaticale zinnen, et cetera) en de klassieke liefdesbrief gaat misschien wel tot het verleden behoren. Naast postzegels collectioneer ik ook handschriften (brieven), dus laat het zich aanzien dat ik niet of nauwelijks meer een liefdesbrief van een jong bekend persoon zal kunnen kopen. Er lijkt niets anders op te zitten dan het verzamelen van printjes van e-mails en foto's te gaan maken van sms-berichtjes. Maar dan ontbreekt natuurlijk dat authentieke van de handtekening. Het valt immers heel moeilijk te bewijzen dat een e-mail authentiek is. Want zoals iedereen weet, kan elke slimmerd een zogenaamd 'authentiek' e-mailtje van, bijvoorbeeld, Harry Mulisch in elkaar zetten. En daar is natuurlijk geen handschrift, geen envelop en geen postzegel voor nodig.

Het bovenstaande klinkt allemaal treurig en misschien denkt de lezer nu wel dat ik erg somber ben over de toekomst van de postzegel, maar dat is toch niet het geval. Stel dat het aantal gebruikte postzegels op de wereld de komende jaren met vijftig procent afneemt, dan blijven er toch nog vele miljoenen postzegels over die wél op een brief geplakt zullen worden. En wie weet komt er weer een heropleving van de handgeschreven brieven en kaarten. Er bestaat, zolang de wereld draait, een vreemde vorm van doemdenken. Toen de trein opkwam, werd de ondergang van het paard gepredikt. Met de komst van het vliegtuig, zou de trein verdwijnen, maar dat gebeurde dus ook niet. Daarnaast heeft de postzegel nog een extra voordeel: zij heeft te maken met kunst. Ik ken weinig kleine dingen die zo mooi (kunnen) zijn en die zo weinig geld kosten. En met voorwerpen van kunst hoeft u niet per definitie iets te doen. Iets wat elke filatelist weet, want de postzegelverzamelaar gebruikt relatief heel weinig postzegels: hij verzamelt, koestert en bewaart ze namelijk.

De geschiedenis van Nederland bestaat ook in postzegels en ik kijk daar graag naar. Als ik een blad met emissies uit de jaren vijftig bestudeer, komt mijn hele jeugd boven. En dat is misschien wel het allermooiste van het verzamelen van postzegels: je kunt er voor een klein prijsje mee terug in de tijd. Natuurlijk, er zijn peperdure zegels, maar verreweg de meeste Nederlandse postzegels zijn heel betaalbaar en daarom kun je voor weinig geld de geschiedenis van Nederland van de afgelopen anderhalve eeuw in een mooi album stoppen en die daarna eindeloos bestuderen.

Het einde van de postzegel? Ik geloof er niks van. En als de postzegel tóch uit de mode zou raken, ga ik er persoonlijk voor zorgen dat-ie blijft.

Boudewijn Büch

Boudewijn Büch

Abonnement op Jaarcollectie Postzegelvelletjes

De serie Provinciepostzegelvelletjes is een enorm succes. De meeste postzegelvelletjes waren al een paar dagen na uitgifte uitverkocht. Zowel de postkantoren, de Collect Club als de speciale promotietruck waren snel door de voorraden heen.

De twaalf Provinciepostzegelvelletjes zijn ook in de Jaarcollectie Postzegelvelletjes 2002 opgenomen en daarom besloten veel mensen een abonnement te nemen. Echter, vanwege de beperkte oplage van de Provinciepostzegelvelletjes kan helaas niet aan al deze aanvragen worden voldaan. Ook is het niet meer mogelijk om de Jaarcollectie Postzegelvelletjes 2002 los te bestellen of om een abonnement af te sluiten op het jaar 2002. Alle klanten die vóór april 2002 al geabonneerd waren op de Jaarcollectie Postzegelvelletjes krijgen de Jaarcollectie Postzegelvelletjes 2002 rond de jaarwisseling automatisch toegestuurd.

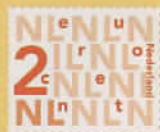
Nieuwe Bijplakzegel

Op 2 september 2002 is een hernieuwde versie van de Bijplakzegel van € 0,02 verschenen. De postzegel is er nu ook in een gegomde variant. De nieuwe Bijplakzegel is natuurlijk verkrijgbaar bij de Collect Club. Klanten die geabonneerd zijn op permanente postzegels of postzegelvelletjes zullen deze postzegel tegelijk met de zending van de uitgifte van Industrieel erfgoed toegestuurd krijgen. Omdat de zelfklevende versie ook nog gewoon verkocht wordt, zijn niet alle postkantoren automatisch met dit gegomde postzegelvelletje bevoorrad. Wilt u zeker zijn van de nieuwste Bijplakzegel? Bestel 'm dan direct bij de Collect Club.

Bijplakzegel 5 x € 0,02

€ 0,10

Bestelnummer 224003

Beursagenda TPG Post

In oktober zal TPG Post aanwezig zijn op twee beurzen. Van 18 tot en met 20 oktober natuurlijk op POSTEX 2002 in Apeldoorn en op 25 t/m 27 oktober in Duitsland op de Internationale Briefmarkenbörse in Sindelfingen. U bent van harte uitgenodigd onze stands te bezoeken!

Postzegelshow
POSTEX 2002 18
 19 oktober
 20
 Apeldoorn

Kom naar POSTEX 2002

Houd het weekend van 18, 19 en 20 oktober vrij in uw agenda, want dan staat de Americahal in Apeldoorn in het teken van de nationale postzegelshow POSTEX 2002. Dit jaarlijkse nationale filatelistische evenement wordt een groots kijk- en doefestijn voor het hele gezin.

U vindt op POSTEX 2002 natuurlijk handelarenstands en informatie-stalletjes van algemene en gespecialiseerde verenigingen. Daarnaast is er een uitgebreid programma met diverse tentoonstellingen, zoals de wedstrijd categorie 3, de open klasse, een propaganda- en een jeugdtentoonstelling. Bijzonder dit jaar is de tentoonstelling van de Studiegroep Duitsland.

In het Junior Plaza is voor de jeugdige bezoekers veel te doen! Er staan computers met filatelistische software en er is weer een postzegelberg, waaruit ze postzegels kunnen uitzoeken. De grabbelton en het Rad van Fortuin bieden leuke prijzen en ze kunnen zich laten schminken door een professionele grimeuse. Op alle dagen is een clown aanwezig. Op de speciale jeugdveiling zijn goede poststukken voor een redelijke prijs te koop.

TPG Post zal ook het uitgifteprogramma voor 2003 presenteren. Dit gebeurt op vrijdag 18 oktober in een speciale perspresentatie.

Laat vooral tijdens POSTEX 2002 uw postzegels taxeren! Geheel gratis kunt u naar de waarde of geschatte opbrengst van enkele losse postzegels informeren of zelfs uw gehele verzameling laten taxeren.

Op zaterdag 19 oktober wordt de Dag van de Postzegel gevierd, waarvoor weer een bijzondere envelop met stempel wordt ontworpen. Deze is op 19 en 20 oktober te koop in een aparte stand.

Plaats: Americahal, Apeldoorn
Openingstijden: vrijdag en zaterdag 10-17 uur, zondag 10-16 uur
Toegangsprijs: € 5,00, passe-partout drie dagen € 10,00, jeugd t/m 17 jaar gratis

GRATIS UITNODIGINGEN

TPG Post nodigt 25 lezers van Collect uit om de presentatie van het uitgifteprogramma 2003 bij te wonen tijdens POSTEX 2002. Wilt u op vrijdag 18 oktober aanwezig zijn tijdens dit spannende onderdeel? Dat kan! Stuur vóór 1 oktober a.s. een briefkaart met uw naam en adres naar: redactie Collect, kamer AA 1143, postbus 30250, 2500 GG Den Haag, onder vermelding van POSTEX 2002. De eerste 25 inzendingen die bij de redactie Collect binnenkomen, worden beloond met een gratis uitnodiging.

Guus Hiddink op postzegel

Voetbalcoach Guus Hiddink is waarschijnlijk de populairste buitenlander in de geschiedenis van Zuid-Korea. De 55-jarige Achterhoeker leidde deze zomer het Zuid-Koreaanse elftal als eerste land in Azië naar de halve finale van het WK-voetbal. Als huldeblijk gaat de Zuid-Koreaanse post postzegels uitgeven met Guus Hiddink en alle 23 Zuid-Koreaanse WK-voetballers.

Behalve Hiddink is begin dit jaar ook Mark Huizinga geëerd met een buitenlandse postzegel: de olympische judokampioen werd afgebeeld op een Guinee-Bissause uitgifte.

Nieuwe Jaarcollecties Nederland

Vanaf 26 november zijn ze weer verkrijgbaar: de Jaarcollecties 2002. Met de Jaarcollectie Postzegels heeft u alle postzegels van dit jaar in één keer compleet. Wij zorgen ervoor dat u de postzegeluitgiften in de kleinst mogelijke hoeveelheid ontvangt.

In de Jaarcollectie Postzegelboekjes vindt u alle postzegelboekjes met meerdere dezelfde postzegels. U verzamelt zodoende op een gemakkelijke manier postzegels. Ook dit jaar levert TPG Post een informatief boekje mee, waarin alle uitgiften nog kort de revue passeren. U kunt de Jaarcollecties 2002 bestellen met de bestelkaart achterin dit nummer van Collect. Dit is helaas met uitzondering van de Jaarcollectie Postzegelvelletjes, zoals u elders op deze pagina kunt lezen.

STAMPPIE

met Petra en Sven

Hallo Postzegelvrienden!
 Hebben jullie ook zo'n leuke zomervakantie gehad? Ik wel. Wij zijn op de camping geweest en daar hebben we allemaal nieuwe vrienden gemaakt, uit allerlei verschillende landen. Natuurlijk hebben we adressen uitgewisseld om met elkaar te schrijven. Maar wat denk je: ik kreeg vooral e-mailadressen. Reuze handig, maar ik wil liever gewoon schrijven. Voor de postzegels natuurlijk! Eerst keken ze me raar aan, maar toen ik het ging uitleggen, vonden ze het wel leuk. Twee vakantie vrienden sparen nu ook postzegels! En natuurlijk plak ik alleen maar mooie op als ik iets naar het buitenland stuur.

Groetjes van Stampie

TPG Post

Postbus 30250

2500GG Den Haag

Kamer 1180

GEKKE LANDEN

SOMS STAAN ER OP POSTZEGELS WEL HEEL RARE LANDEN.

WEL EENS GEHOORD

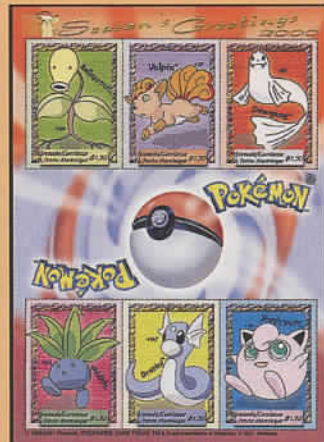
VAN MALAWI, PALAU OF KIRIBATI? GELUKKIG KUN JE OP INTERNET AL DEZE FILALANDEN OPZOEKEN EN KRIJG JE METEEN BELANGRIJKE INFORMATIE VAN DAT LAND. ZODAT JE TENMINSTE WEET WAT JE IN JE ALBUM STOPT! KIJK OP:

[HTTP://WWW.ABSOFACTS2.COM/FILALAND/INDEX.HTM](http://www.absofacts2.com/filaland/index.htm)

Pokémon postzegels

WIST JE DAT ER OOK POKÉMON-POSTZEGELS BESTAAN? VORIG JAAR HEBBEN DIVERSE LANDEN PRACHTIGE POSTZEGELVELLETJES MET POKÉMON EROP UITGEGEVEN. OOK IN JAPAN ZIJN ER POKÉMONZEGELS UITGEGEVEN, MAAR DIT ZIJN SIERZEGELS. JE KUNT DEZE DUS NIET GEBRUIKEN OM BRIEVEN MEE TE VERSTUREN. HELAAS ZIJN DEZE POSTZEGELS (NOG) NIET EENVOUDIG IN NEDERLAND TE KRIJGEN. MAAR WE HOUDEN JE OP DE HOOGTE!

NAGEKOMEN VERRASSING

DOE MEE MET DE WEDSTRIJD EN MAAK KANS OP HET PRACHTIGE THEMAMAPJE TWAALF PROVINCIES!*

DIT MOET JE DOEN: IN DE WOORDZOEKER STAAN ALLE PROVINCIES VERSTOPT. ZUID- EN NOORD- HEBBEN WE TROUWENS WEGGELATEN. DE WOORDEN STAAN VAN LINKS NAAR RECHTS OF ANDERSOM, VAN BOVEN NAAR BENEDEN OF ANDERSOM EN DIAGONAAL ALLE KANTEN OP. ALS JE DE PROVINCIE NAMEN DOORSTREEPT, VORMEN DE OVERGEBLEVEN LETTERS EEN ZIN VAN 44 LETTERS. STUUR DEZE ZIN VÓÓR 30 OKTOBER OP NAAR: STAMPPIE, POSTBUS 30250, KAMER 1180, 2500 GG DEN HAAG. VERGEET NIET JE NAAM, ADRES EN LEEFTIJD ERBLIJ TE ZETTEN!

* ZIE BLADZIJDE 24 VOOR AFBEELDING MAPJE.

o	f	l	e	v	o	l	a	n	d
p	r	t	m	i	v	j	n	b	r
r	i	h	i	e	e	g	v	e	e
n	e	c	n	p	r	r	l	a	n
e	s	e	k	i	y	u	k	s	t
g	l	r	z	o	s	b	m	s	h
n	a	t	e	e	s	m	e	o	e
i	n	u	n	p	e	i	l	r	o
n	d	v	i	n	l	l	c	i	e
o	p	o	b	r	a	b	a	n	t
r	s	t	z	n	e	g	e	n	l
g	e	l	d	e	r	l	a	n	d